

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Glasni 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Hain, Pula

Subota, 29. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 289

Opsadno stanje u čitavoj Irskoj.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 28. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko i jugoistočno bojište.

Nema osobitih događaja.

Talijansko bojište.

Bojna je djelatnost bila neznatna.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Häfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 28. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog štapa službeno javlja:

Zapadno bojište.

U bojovima istočno od Vermellesa zarobili smo 46 Engleza i zaplijenili 2 strojne puške i 1 minsko bacalo.

U području je Mose položaj nepromijenjen.

Sustavnim opstrjeljavanjem mjesta zad našom frontom, osobito Lensa i njegovih predgradija, te mnogih sela južno od Somme i grada Roye bilo je opet posljednjeg tjedna više žitava među pučanstvom, osobito žena i djece.

U zračnoj su borbi bila oborena 2 neprijateljska letjela, a 1 obrambenom vatrom. Njemačka su letjela bacila veliki broj bomba na vojarnje i na kolodvor u St. Menchouldu.

Istočno bojište.

Položaj je nepromijenjen. Naš je zrakoplov napao kolodvorske zgrade i skladišta u Riječici, a skupine su naših letjela napale više ruskih letjelišta.

Vrhovno vojno voilstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 28. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Kaukaska fronta.

Osamsatni napadaj, što ga je neprijateljska brigada poduzela protiv naših položaja na desnome krilu južno od Bitlisa, izjavio se je 300 metara pred našim položajima uz velike gubitke za neprijatelja, koji je bio bačen 2 kilometra na sjever.

Na centru mir.

U odsjeku Dzevzlik na lijevome krilu suzbili smo u noći medju 25. i 26. iznenađnu navalu neprijatelja, zadavši mu gubitaka.

Egipatska fronta.

U okolici mjesta Katia istočno od Sueskog prokopa bila su potpuno istrijebljena 4 neprijateljska konjanička škvadruna. Po tom smo uzeli na juris neprijateljski položaj i

tabor. Kod toga je popadao veliki broj neprijatelja. Nešto malo njih pobjeglo je u neredu proti prokopu. Zarobili smo 23 časnika, medju njima natpukovnika i pukovnika, 257 neranjenih i 24 ranjenih vojnika.

Naše je letjelo pucalo na neprijateljski ratni brod nasuprot Elariša. Drugo je letjelo bombardiralo neprijateljski u luci Port-Saidu usidreni parobrod, kao što i tamošnje vojničke nasade i sve neprijateljske tabore namjestene izmedju Port-Saida i Elkantara. Po tom se je letjelo vratilo neoštećeno.

Brzojav.

Austro-Ugarska.

Solnogradsko poklonstveno odaslanstvo kod cara.

Beč, 27. (D. u.) Današ je primio car u audijenciju solnogradsko poklonstveno odaslanstvo. Zemaški je poglavar Winkler bio tumačem osjećaja vjernosti, odanosti, ljubavi i zahvalnosti Solnogradjana prema caru, kao što i njihove čvrste odluke, da pored sviju ratnih poteškoća ustraju, dok se bude izvoštala potpuna pobjeda i časi mir.

Car je odvratio, da su si hrabri Solnogradjani zaslužili svojim slavnim junačkim činima pravo na osobito carevo priznanje i na srdačnu zahvalnost domovine. Djela će se vrijednih Solnogradjana pripovijedati i budućim košenjima, kako je duboka uvriježena u njihovim srcima misao, da pripadaju moćnoj cjelini carstva. Car je osigurao i unaprijed svoju neprestanu brigu za Solnogradsku, da bude i ona imala do, bude li se božjom pomoću izvojevao časi mir, blagoslova snažnog razvoja i napretka u potpunoj mjeri.

Na cerulu, što je audijenciji sljedio, primjetio je car na opasku predsjednika zastupničke kuće Silvestera, kako car izvrsno izgleda, po tvrdnji lista Neue Freie Presse, da mu je vrlo dobro pored sveg naprezanja svih svojih sila i pored visoke starosti. Car je još dodao, kako vođenje rata na trim frontama zahtijeva svaki čas odluku, koju mora na koncu konca on sam stvoriti, i da je za to njegova dužnost, da sve pomno razmotri. Pored sveg velikog napora i rada, kazao je car, da se čuti ipak vanredno dobro.

Njemačka.

Njemačka i Amerika.

Pokušaji glede riješenja upadice.

Berlin, 27. Dogovori u palači državnog kancelara pl. Bethmann-Hollweg, kojima su prisustvovali i predstojnici nekoliko vladinih odsjeka, trajali su do kasne večeri. O podne vijećao je državni kancelar u svojim odajama preko jedan sat sa američkim poslanikom Gerardom. Ako se i ne zna ništa o sadržaju i uspjehu tih dogovora i vijećanja, to se ipak prema dugom njihovom trajanju i različitim vanjskim znakovima daje zaklju-

čivati, da se posve ozbiljno radi o tom, kako bi se riješila upadica, koja se je uslijed američanske note pojavila bila na političkom obzorju. U glavnom su se za vrijeme prisutnosti državnog kancelara vršili prvi dogovori, te se može zaključivati na daljnji tok rasprava donekle već i po tom, što će se, kako se glasa, državni kancelar opet večeras zapuliti u glavni stan, gdje bi mogla da padne glavna odluka.

Da ta odluka ne treba voditi do konflikta, uvjeren je pretežni broj listova raznih stranaka, a to je ujedno i želja većine njih. Protivnog je mnijenja ono malo listova, koji bi, upirući se na sadašnje držanje i djelovanje stanovitih stranaka, mogli da nazirjevaju u sukobu s Amerikom važan događaj u tom ratu. Za uvažene parlamentarne vođe, koji su dosad pristajali uz ove potonje, znade se, da se posve priklanjaju sporazumku o vođenju rata s podmornicama.

Njemačko-američka napetost.

B u d i m p e s t a, 27. „Az Est“ javlja: Bryan je pozvao sudionike kongresa, neka misle na nove izbore, te neka rade za mir. Neprijateljsko novinstvo javlja, da ne će držanje članova kongresa uplivati na držanje predjednika Wilsona, jer je on u pitanju podmornica zbilja rekao zadržu riječ.

K o p e n h a g e n, 27. „National Tidende“ javlja iz Washingtona preko Londona: Američki vanjski ured ne javlja ništa o sadržaju izjave, što ju je isti ured danas primio od američkog poslanika u Berlinu. U opće prevladuje mnijenje, da položaj nije više napet.

Capelle kod cara Vilima.

Berlin, 28. (D. u.) Državni je tajnik carskog mornaričnog ureda Capelle otputovao u veliki glavni stan k caru na pogovor.

Engleska.

Opsadno stanje u čitavoj Irskoj.

L o n d o n, 28. (D. u.) Reuterov ured javlja: U donjoj je kući saopćio Asquith, da je položaj u Irskoj uvijek ozbiljan, jer da su buntovnici zaposjeli još nekoliko važnih javnih zgrada u Dublinu. Ni poulični bojevi nijesu još prestali. Vjerojatno je, da opstoji razgranjeni buntovnički pokret, osobito na zapadu zemlje. Vrhu čitave je Irske bilo bezodvlačno proglašeno opsadno stanje. General je sir John Mahwell dobio nužne punomoći, da ustanak uguši.

Nemiri u Irskoj.

R o t t e r d a m, 27. Revolucija u Irskoj traje još dalje, premda se sa engleske službene strane javlja, da je već ugušena. Najbolji dokaz o položaju u Irskoj jest činjenica, da se onamo još uvijek šalju čete. 24. su buntovnici već opkolili podkraljevu palaču, te vojnici nisu bilo moguće, da dodju do palače. Buntovnici su sa krovova pucali na vojništvo, koje se je zaklanjalo za na brzu ruku podignutim barikadama. Engleskim je četama tobože uspjelo, da su zaposjeli i uništile glavno revolucionarno leglo. Buntovnici su obuhuzali brojnim strojnim puskama, što znači, da je buna

dobro organizirana. Radi toga i radi nedavnih napada njemačke mornarice na englesku obalu, vlada u Londonu velika potištenost.

Poraz engleske vlade u parlamentu.

London, 28. (D. u.) Reuterov ured javlja: U donjoj je kući iznio predsjednik mjestne uprave Long vojnički zakon, koji sačinjava dio politike, što ju je vlada najavila dne 25. travnja. Zakon je naišao na sveopće osudivanje, jer se neke odredbe smatraju nedopustivim. Asquith je na to povukao osnovu obzirno na kritično raspoloženje protiv nje, te je kazao, da će budućeg tjedna saopćiti kući odluku vlade o novom položaju, koji je nastao povnjenjem osnove.

Engleska pozvala oženjene od 28. do 35. g.

London, 28. (D. u.) Reuter: Oženjeni muškarci od 28. do 35. godine dobili su pozive, da dođu pod zastavu 29. svibnja.

Neutralne države.

Papa i mirovna pregovaranja.

Amsterdam, 27. Dopsenik katoličkog lista „Tyd“ doznaje, da se, obzirom na posljednje govore engleskog ministarskog predsjednika i njemačkog državnog kancelara, namjerava u vatikanu staviti na sve državne nekoliko pitanja. Nije daleko vrijeme, u kojem će se po svojoj prilici sastati mirovni kongres, na kojem će i papa sudjelovati. To mnijenje vlada i u rimskim političkim krugovima.

Amerika.

Američani se boje njemačkih podmornica.

Rotterdam, 27. Američko novinstvo upozoruje na to, da bi mogle njemačke podmornice potpunoma prekinuti davanje vojnog materijala i žila čelovornom sazevanju. Već su pred nekoliko vremena bili engleski oceanski parobrodi u američkim vodama opomenuti, neka se čuvaju njemačkih podmornica. Upozorilo se je i na to, da je krug djelovanja novih podmornica tako velik, da mogu one napasti municijske transporte i pred samom New-Yorkskom lukom.

Dogodjaji na moru.

Njemačke podmornice u Crnome moru.

Kopenhagen, 27. „Ruskoje Slovo“ javlja iz Odese, da je djelatnost njemačkih podmornica posljednjih 14 dana bila u Crnome moru vrlo opsežna. U isto je vrijeme bila opažena jedna podmornica pred Batumom, Sevastopolom i Trapezuntom. Pred Trapezuntom potopila je neprijateljska podmornica ruski parobrod od 3000 tona. Druga je podmornica kušala, da pred Trapezuntom zapali rusku jedrenjaču, ali su joj to zapriječile dve ruske torpedovke. Među podmornicom i jednom torpedovkom došlo je do kratkog boja, koji je valjda bezuspješno svršio, jer je podmornica odmah zaronila, čim se je približila ruska pomoćna ladja.

Njemački letioci bombardovali ruski ratni brod „Slava“.

Berlin, 28. (D. u.) Službeno, 27. su travnja bacila 3 njemačka letjela na ruski linijski brod „Slava“ u Riskom zalivu 31 bombu. Opazilo se je nedvojbeno više dobrih hitaca i požara. Pored najžešćeg opstreljavanja povratila su se sva letjela neostecena.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 25. Službeni izvještaj od 24. o. mj.:

Zapadna fronta.

Neprijateljsko je topništvo opstreljavalo Čukölski mostobran. U okolici Jakobstadta, južno od kolodvoru Neu-Selburg, upali su Nijemci maleni lagum ispod same površine tla. Nasi su letjela bacili 36 bomba na razne važne točke za nepri-

jateljskim letjima, osobito na kolodvor u Jelovki zapadno od Illuxta. Neprijateljski su letioci bacili bombe u okolici Molodetna.

Petrograd, 26. Službeni izvještaj od 25. o. mj.:

U noći od 24. i slijedećeg dana njemačko je topništvo opstreljavalo Čukölski mostobran. Njemački letioci letjeli su nad Dönaburskim okruženjem. Na jednoj toči Ognisko; kanala prouzročili su Nijemci struje zagašljivih plinova. Tekom dnova prekoracio je njemački izvidnički odio Szezaru, sjeverno Wygonovskojekoje jezera, te je usao u sumu, gdje bi opkoljen i uništen. Oni, koji su preživjeli, predali su se.

21. smo uništili austro-ugarske predstraže kod Hriaska, sjeverno Czartoryska. U području Sapana, sjeverno Kremienica, paljio je neprijatelj 3 mine te je kušao da zaposjedne dotičnu rupu, ali ga je naša vatra potjerala u njegove jarke. Zasjeili smo eksplozijom prouzročenu rupu bez ikakvih gubitaka.

Tko i što je general Villa.

Mnogo njih misli, da je Villa rodom mehi-kanski Španjolac a po zanimanju razbojnik. Ali ne stoji ni jedno ni drugo.

Evo što o njemu piše jedan, koji se je iz Mehika povratio početkom 1914. godine:

Borbe su u Mehiku pteleke iz dubokih gospodarstvenih i društvenih razloga. Indijanci tvore još uvijek većinu mehiškanskog pučanstva. Sjećaju se svoje nekadašnje neodvisnosti i prosvjete. Kao što i u prijašnjim bunama, tako i sad hoće Indijanci da otmu tudjincu zemljišta, koja im je ovaj bio ukrao. Uz Indijance i Villu pristaju i radnici, a osobito moderni socijaliste.

Tko je dakle Villa? On je čistokrvni Indijanac. Je li razbojnik? I razbojnik također, ali prima mehiškanskim je kapitalistima Villa pravi postenjak.

Villa je bio još mladić, kad je bio Diaz predsjednik. Jedan je od Diazovih časnika silovao Villinu sestru. Villa je časnika ubio, te je morao sakrivati se po šumama, da se spasi. Redarstvo je poslo u potjeru za njim, a on je pucao na nj. Tira povodom su Villu proglasili razbojnikom.

Kad se je Madero pobunio proti Diazu, ponudio mu se je Villa u službu, te je doskora postao pukovnikom u redovitoj mehiškanskoj vojsci. Ali mu posadni život nije prijao. Zato je volio ići pod zapovjedništvom Huerta protiv Paskvala Crozee. Malo se je izatoga posvadio s njim, bio je zatvoren i otposan u glavni grad. Madero ga je oslobodio, te je Villa pohjegao u Sjedinjene Države.

Huerta je izdao napokon i samog Madera, te je mjesto njega postao predsjednikom. Villa se je odmah pridružio konstitucionalcima te je stupio u službu Carranze. Prosljučao se je preko granice: sve, što imao, bio je samokres i sedam američkih dolara. Unajmio si je konja i dao se na sakupljanje vojske. Osam mjeseci kasnije bio je na čelu od deset tisuća vojnika, koji su bili dobro opskrbljeni i strogo držani; bili su dobro ranjeni i odijevani. Nije prošlo mnogo vremena, te je Villa uredio takovu vojsku, da su se smijeli konstitucionalci njom ponositi, te su prozvali Villu svojim generalom.

I Villa je počinio po koje nasilje. Njegovi su ratni sudovi izrekli i izvršili nekoliko srnratnih osuda, kao svaka druga državna oblast. Villa nije posjedio niti izvanjskih kapitalističkih poduzeća. On im nije hotio priznati prava i koncesija, što su im ih Diaz i Huerta podijelili bili. Oduzeo im je zemljišta, rudokope i petrolejske izvore. Kao Indijancu tražio je za svoj narod ono, što mu je negda pripadalo.

Villa je ukratko postao diktatorom u sjevernom Mehiku. Uza nj je pristajao osobito seljački i radnički narod; zato je on uveo u sjevernom Mehiku pučku vladu. Pokazao se je izvršnim u pravnikom i pravednim vojskovođom. Dva je svoja vojnika dao pogubiti za to, što su krali!

Kad je Villa osvojio grad Chihuahua, bilo je njegovo pučanstvo bez ikakve pomoći. Tvornice i trgovine zatvorene. Vladao je glad, jer nije bilo

ni s koje strane ni hrane ni najnužnijih stvari. Villa je odmah otvorio tvornice i trgovine, pozvao je staro radništvo i osobije te ih je dao upravljati na račun pučke zajednice. Uretio je trgovinu i promet. Sve je išlo bolje, nego li prije. Zaplijenio je privatne željeznice, banke, rudokope. Ustanovio je, jednom riječi, posebnu vladu. Pače je dao kovati posebni novac, ne priznajući više novca prvašnje vlade.

Dok je Carranza stitio narodnu korist, bio je i Villa s njim. Ali kad je Carranza stao da prodaje prirodno bogatstvo zemlje američkim kapitalistima, tada se je Villa od Carranze odvrgao. Nije istina, da Villa tobože hoće, da postane predsjednikom. On vojuje samo za to, da Indijancima i puku osigura zemljište i državna dobra, te da izvesti kapitaliste.

S toga je shvatljivo, što Sjedinjene Države proganjaju Villu, da zaštite u Mehiku posjede i interese svojih kapitalista i tvorničara.

General Borojević o svojoj armadi.

Bečka Neue Freie Presse obratila se je na neke naše najodličnije vojskovođe s molbom, da napisu za Uskrs nekoliko riječi o svojim armadama. General Borojević poslao je bečkomu listu slijedeće pismo:

U Vašem pozivu, da progovorim k uskrsnim praznicima nekoliko riječi o sočkoj armadi, odazvati ću se po mojem mnijenju najtočnije, ako govorim o pojedincu, o prostom vojniku, o časniku na fronti, o malenim kameničima, iz kojih je sastavljen prekrasni mozaik naše armade.

Ne treba isticati, da se podizne sve moguće, da se sudbina vrlih junaka, koji se kroz jedanaest mjeseci svaki čas nalaze u ožujku i opasnosti, čim većma otkaska da ih se opskrbi u svemu, što ih jača u ispunjavanju njihove uzvišene zadaće. Vjernost i zauzimanje, s kojim ispunjavaju svoju tešku dužnost, zreali se često u pojedinim činama, u sudbini pojedinaca, što uvelike gne sre staroga vojnika, kakav sam ja.

Iz tisuću sličnih događaja, istaknuti ću Vam samo jednoga.

U armadi imam čovjeka, čelovodju Pavla Golesoca, koji se je borio u Svibji, na Karpatima, na Sanu i na Soči. Šest puta ranjen, istom ozdravljen, vraćao se je iznova na frontu. U četvrtj sočkoj bitci sedmi puta — teško ranjen, sa trim potasnim znakovima odlikovan, bio je upitan, da li ima kakvu želju, da mu se ispuni. Da li znate, što je odgovorio? Zamolio je, da mu se dozvoli vidjeti svojega zapovjedjujućega generala, da mu izrazi dosmrtnu vjernost.

Zelja bila mu je uslišana. U bitkama prokušani carevi i kraljevski princ, sam junak i najbolji cijenitelj prave hrabrosti, p. bilo je k junakovom krevetu.

Da li je nužno, da Vam o raspoloženju sočke armade i nadalje razlažem? Ili da navadjam nutarnje uzroke njezinij uspjeha?

Narod, armada, koja ima takove ljude, stoji na vrhuncu najsilnijim vilhorima, ne predaje se cijelomu svijetu dušnana. Bili takovim ljudima voditeljem, najveća je sreća na tom svijetu. To je najgrandioznije, što može doživjeti vojskovođa, da se zrealo njegove ideje, njegove želje, njegovi cilji u sreću svakoga pojedinoga čovjeka. Ono najviše je tu samo po sebi razumljivo. Inicijativa, drzovitost i radosno preuzimanje odgovornosti od generala pa do prostog vojnika slave tu triumfa.

Ta je duh pokopao u sočkim bitkama poduzetnost i želju mnogo jačega neprijatelja do napadanja.

Borojević, general pješadije.

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati jutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje takodjer Polaer „Tagblatt“.

Našim čitateljima.

Radi pamanjanja novinarskoga papira u dosadanjem formatu, morali smo se odlučiti izdajati „Hrvatski List“ od 1. svibnja dalje u takovom obliku, u kojem neće biti čitatelji u ničem prikriveni te izodobno, i to radi pokupljenja papira, povisili cijenu listu ovako:

U maloprodaji K —10.
„mjesečnoj preplati“ 3—
„tromjesečnoj“ 8—

a kod oglasa dozvoljavati najviši popust od 25 po sto.

Umoljavamo cijenjene čitatelje, da ovu objavu blagohotno uvaž.

Domaće vijesti.

Prodaja patriotskih znakova u „sedmici Crvenoga križa“. Od 30. travnja do uključivo 7. svibnja t. g. prodavat će gospođe naše podružnice Crvenoga križa u korist akcije „sedmice Crvenoga križa“ na trgu Custozia u vlastitom paviljonu prije podne od 9—12 sati i popodne 4—7 sati znakove, Crvenoga križa i druga patriotske znakove te ujedno primati i prijave za pristup članova podružnice. Normalni godišnji doprinos za redovite i pripomoćne članove iznaša 4 kruna.

Novčani darovi u sedmici Crvenoga križa. Predsjedništvo Crvenog križa, podružnica u Puli, moli, da se od 30. tek. mjes. do uključivo 7. svibnja, svi prigodom tjedna Crvenog križa za odlično dobrotvorne svrhe opredijeljeni novčani darovi metnu ili samo u sat natpisom, za Crveni križ i skrb mladosti* providjene skupljajuće skrabice ili izravno izručie u društvenoj pisarni S. Policarpo br. 204.

Javili se sa bojišta. Sretne i vesele blagane želimo svim prijateljima i znancima. Istarski vojnici na sjevernom bojištu: Frane Flego, četovođa, Antun Perčić, Josip Suran, Ivan Felić i Leopold Pahor. Bojna pošta 352, dne 23. travnja.

Našim čitaocima preporučamo, da se osvrnu na današnji prilog „Crvenog križa“. U njemu će naći jasne podatke, sve ono što će Crveni križ do sada učinio i sve ono što će još učiniti za naše hrabre borioce i siročad palih junaka. Dužnost je svakoga, da dade ohol u koliko više može, znajući da sa time polaže žrtve na oltar domovine.

K 630.000 može se dobiti vrijednostnim papirima navedenim u današnjem oglasu. Prištedjeni novac se ovako najbolje naloži. Papire može se u svako doba prodati.

Objava. U smislu otpisa ministarstva trgovine od 15. IV. 1916. broj 11739-P ex 1916, dozvoljeno je sljati pošt. naputnice u međusobnom saobraćaju sa zaposjednutim predjelima Srbije. Sada su u zaposjednutom predjelu Srbije otvoreni prometni pošt. naputnicama sljedeći etapni pošt. uredi: Arangjelovac, Biograds, Čačak, Gornji Milanovac, Jagodina, Kragujevac, Kraljevo, Kruševac, Obrenovac, Palanka, Šabac, Smederevo, Užice u Srbiji i Valjevo.

Najviši iznos pošt. naputnice u jednom i drugom smjeru iznaša 1.000 kruna. Nije dozvoljeno tražiti brojavno otpremanje, dostavljanje po brzom teletiru ili izdavanje potvrde isplate. Pošt. naputnice ima da u obim „smjerima glase u krunskoj vrijednosti. Pri sastavku pošt. naputnica imaju se upotrijebiti primjerci za lužemni saobraćaj. Pristojbina pošt. naputnice iznaša 10 fl. za svakih 50 kruna. U zaposjednutim predjelima iznosi doznačeni po pošt. naputnicama ne dostavljaju se naslovnicama kod kuće, već se jedino javljaju. Rok za podignuće pošt. naputnice, koja je najavljena ili koja se ima pridignuti, iznaša u zaposjednutim predjelima 7 dana i to: a) nakon stignuća pošt. naputnica, ako si je naslovnik pridržao dignuće; b) nakon dostave pošt. naputnice ili prijave. Dan stignuća i dostave ne biva uračunan u rok za podignuće; tako isto ne uzimaju se u obzir nedjelje i opći svetačni dani. Pošta u zaposjednutom predjelu jamči otposljateljelu pošt. naputnicu za uplaćen iznos sve do isplate naslovnika. Pri tom vrijede sljedeće iznimke: a) kod pošt. naputnica, koje glase „poste restante“ prestaje jamstvo isplatom osobi, koja je dokazala, da se njezino ime i stališ podudaraju sa naslovom pošt. naputnice; b) ako pošt. naputnica biva dostavljena, to pošta ne jamči za ispitivanje legitimacije donosioca i za autentičnost potpisa naslovnika. Rok, u kom se može prikazati pričužba radi isplate pošt. naputnice osobi, koja nije za to opunomoćena, iznaša u saobraćaju sa zaposjednutim predjelom šest mjeseci od dana predaje. Po iznaku ovog roka prestaje prava tra-

ženja odslele za krive isplate. Iza tri godine od dana nakon podizanja iznosi pošt. naputnica koji nijesu bili potraženi, idu u korist pošt. zavoda.

Dobrovoljni prinosi:

za hrvatske škole družbe Sv. Ćirila Metoda u Istri.

Preko N. R. O. položio je gosp. Biljuz Juraj pok. Jakoba, posjednika u Jadreskima K 10—
Prije iskazano 311-88
Sveukupno 321-88

Mjesta za ratno-nemoei časnike. Vladin komesar u Trstu umoljava nas za izvršenje ove vijesti:

Kod gradske općine u Trstu i kod tamošnjih općinskih zavoda mogli bi se namjestiti mlađi ratno-nemoei časnici, koji su potpuno vješti italijanskom, a po mogućnosti i slovenskom jeziku. Oni, koji kane jedno od ovih mjesta postići, pozivlju se, da se radi toga obrate uz naznaku svojih osobitih kvalifikacija na vladinog komesara za grad Trst, dvorskog savjetnika pl. Krekich-Strasoldo.

Raspušteno društvo. List „L' Osservatore Triestino“ javlja, da je namjestivo raspuštilo društvo „Società Operaia Principe Rodolfo“ u Pazinu.

Zapljenjena knjiga. Okružno sudiste u Rovinju, odnosno u Pazinu, zapljenjilo je nadalje knjigu; „Il glorioso triennio della ricorrenza cinquantenaria“ (G. Barba, Firenze).

Dan palma u Trstu, što se je priredio pod pokroviteljstvom barunice pl. Fries-Skene, donio je prihod od 11.913 kruna i 63 fl.

Iz Dalmacije.

Bić božji. Javljaju oam iz Šibenika. Na 19. o. mj. stala je u večer silna gromovska huka, dok se udari silna krupa, pomjenjasa kasnije sa žestokim skropcem. Trajalo je jedno po satu. U jutro se vidjela bijela naslaga krupne. Računa se, da je na mnogo mjesta nanijela vinogradima znatniju štetu. Ovo je opet zao biljeg, jer su drukčije čuđi zamišljeni zbog poljevanja sa galicem, koje nemamo. Zalosno je također, da loza ne pokazuje obilna roda, jer je po pet pak i do deset loza bacilo samo po gdjejkoj grozdići.

Osudjeni prozveritelji. Radi poznatog prozverjenja u kotarskoj bolničarjkoj blagajnici u Šibeniku, bio je prošlih dana osuđen u stajerskom Graeu jednom toli hvaljeni Juraj Ćimani na pet godina tamnovanja. Moglo se vještacki ustanoviti, da je pokradjeno oko sto hiljada kruna. Jedan je put već tomu odavnja sa suzom proklinjuće uređivanje blagajnice, ali je onaj gospodin imao samo — svežanj pohvala. Prilikom rasprave je izaslo interesantnosti, koje nijesu za javnost. Vražje je pirovanje kratko.

U Bocu Kotorskoj nema više kolere. Kako dalmatinsko namjesništvo izvija, nije se u Bocu Kotorskoj pojavio u promisnom roku nijedan novi slučaj kolere, pa se uslijed toga ukida liječnička revizija u Gružu i u Melkovieu.

Tenor T. Pattiera. Jedan od zadnjih brojeva berlinskog lista Welt-Spiegel, što izlazi kao sedmični prilog Berliner Tagblatta donosi sliku crvenog tenora: Pattiere, rodum iz Dubrovnika, a pod njim piše: Novi Caruso. Pattiere je učenik gosp. Marka Vuskovića u Zagrebu, pa se je već kao takav isticao u krugovima svojih prijatelja i znanaca, koji mu predlaže lijepu budućnost. — Nedavno pjevao je na operi u Hamburgu sa velikim uspjehom.

Razne vijesti.

Tri brata vojnika na nenadanom dopustu.

List „Hrvatski“ iz Zagreba donasa: Prije par dana došao vojnik Rasim Ćibio svojoj kući u Rakovo Nogu kod Sarajeva. Majka mu — starica od 70 godina — od velike radosti pala u nesvijest. Istom što je došla k sebi, slučajno iz ruske Poljske dođe drugi sin na dopust. Nakon četvrt sata dođe i treći sin na dopust iz Peste. Sve se to odigralo u dobra pola sata. Starica majka tad polonila se Bogu s molbom i zahvalom, da su joj sinovi kroz blizu dvije godine nevijednja ostali zdravi i živi prema tolikim dumsunima.

Portugal i zaštita državljana. Prema službenom obavještenju saopćenje trgovačka i obrtnička komora zagrebačka, da je zaštita na području Portugala obitavajućih ugarskih državljana i njihovih interesa povjerenja španjolskom kr. poslanstvu u Lisabonu. dočim je zaštitu na području Austro-Ugarske moarkrije nalazećih se portugalskih državljana njihovih interesa preuzelo španjolsko kr. veliko poslanstvo u Beu.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Ratni tjedan. Slike gradova iz naših zauzetih predjela u ruskoj Poljskoj: Novo-Aleksandrija.

U rukama smrti. Dirljiva drama.

Čovjeka, plati svoje dugove!!
Humoreska iz djačkog života. Veoma komično.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2; zadnje 6:20
ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 flira.

Uredjenje muzeja u Beogradu. Uslijed odbredbe generalne gubernije, preotjeli će se domala svi predmeti narodnoga i etnografskoga muzeja, knjige i rukopisi narodne biblioteke, koje je srpska uprava bila odselila iz Beograda, ponovno u glavni grad, da tako budu pristupačni publici i ljudima, koji se naukom bave.

Prolom oblaka. Dne 24. tek. mjes. bio je u Pešti jaki prolom oblaka, koji je prouzročio velikih šteta u samom glavnom gradu i blizjoj okolici. Kiša je lijevala malo da ne čitavi dan. Kada je stala prodirati u podzemne rovove, pa je tako i prolet male električne podzemne željeznice bio obustavljen za potpuna dva sata. Vatrogasci posredovali su u 600 slučajeva prodiranja vode u kuće. Javljeno je 18 slučajeva, u kojima se kanal srušio i 13 slučajeva, u kojima se srušio hodnik. Osobito velika šteta prouzročena je u predgrađima. U predgrađu Kőbánya srušio se hodnik, u širini od 30 metara. U jednoj kući, koja osobito nepovoljno leži, došlo je u životnu pogibjel nekoliko stotina osoba, uslijed prodiranja vode, koja je sve više i više rasla. Ovi su se ljudi spasili na krov, otkuda su ih spasili vatrogasci. U okolišnim mjestima srušilo se je šest kuća i nekoliko se je kuća moralo isprazniti. U devet sati na večer prestala je kiša, koja je prouzročila štetu od više stotina tisuća kruna.

Francuski poklon Rusima. Reuter javlja iz Marsilje: Nadošle ruske čete, koje su prošle za stavama okćinim gradom, dočekalo je velikom mnoštvo ljudi s odusevjenim klicanjem Rusima i Rusiji. — „Tidinger“ saznaje, da su ruski vojnici trebali iz Vladivostoka do Marseille tri potpuna mjeseca.

Kapital u ratno doba. Rat gomila i te kako kapital i daje stanoviti klasi ogromne količine gotova novca u ruke. Tko ima novaca, nastoji ih zgodno uložiti i ulaze ih u papire poduzeća, koja podize i obogaćuje i opet rat. Tko ima novaca, a lako ih zasluži. — kao što je sada slučaj. — spekulira i nehotice ne trguje solidno, no zadovoljava se t. zv. građanskim dobitkom. Raspoloživa je novca mnogo više, nego li za mirnih vremena i omjer je između papira kupljenih gotovim novcem, i onih, što ih ih spekulacija nabavlja, mnogo povoljniji, nego u mirno doba. Tako neke akcije silno rastu i neopravdano, a sve skupa nije zdravo stanje, nije opravdano bilo ma kojim naravnim procesom, koji bi mogao stvoriti zdravu konjunkturu.

Bryandov nastup protiv Wilsona. Iz Washingtona javljaju, da je Bryand razvio veliku djelatnost protiv politike predsjednika Wilsona.

Raspoloženje za rat u Americi. Kakvo raspoloženje vlada u Americi za rat s Njemačkom, zreali se najbolje iz jednog članka lista „Morning-post“, koji javlja iz Washingtona sljedeće: Oduševljenje za rat s Njemačkom ne vlada ni u štampi ni u narodu. Raspoloženje čitave zemlje najbolje se odražuje iz držanja senatora Stonea, koji je doviknuo nekom senatoru na neumjesnu upućuju: Ćinite mi se tako žalosnim, kao što sam i ja! — List „Amerika“, koji izlazi u St. Louisu, piše: Theodore Roosevelt napada u svom listu predsjednika radi njegovog dosadašnjeg držanja, kojemu pripisuje, da Njemačka nije Ameriku uzela ozbiljno. — Njemačka štampa u Americi žestoko

napada na Wilsona. — Vodje republikanske stranke žestoko napadaju Wilsona, kojemu predbacuju, da prosljeđuje vlastite političke ciljeve i da hoće zemlju natjerati u rat. — Senator Smith iz Michiganina otkriva Wilsona zbog gluposti i nepredvidjenja. — Senator Bardmann iz Mississippia, koji pripada demokratskoj stranci, dakle stranci Wilsonovoj, otkriva Wilsona, da je provjerio neutralnost Amerike, jer daje prednost Engleskoj, a Engzezi ipak nisu Američani!

Pašić i Taljani. Kako Kol. Z. piše, ne može G. d'Italia nikako da proguta izjave srpskog ministra predsjednika Pašića nekom zastupniku Daily Chronicle, pa se je i opeta tim pitanjem opširnije pozabavio. List piše, da su Srbiju zaposjele austro-ugarske, njemačke i bugarske čete a srpska vlada nalazi se u prognostvu. Hiljade i hiljade srpskih obitelji i bjegunaca sklonulo se u Italiju i Francusku. Srbija dakle postoji samo još po imenu. Usprkos toga moramo dnevno proživljavati nerasporeni prizor, da se drže govori i razgovori, bilo sad od srpskog prijestolonasljednika Aleksandra ili od srpskog ministra predsjednika Pašića, u kojima se na smiješan način fantazira o velikoj Srbiji sa srpskim, hrvatskim i slovenskim proširenjem. Čini se da je Pašić zaboravio, da se Italija nalazi u Valoni. Javno mnijenje u Italiji hoće, da takovi nepromišljeni iskazi moraju prestati, jer je rat zato preobizilna stvar.

„Ovako Giornale d'Italia, a što će na to Pašić i svi oni, koji su se u potonji čas stali bratimiti sa Cadornom, Salandrom i njima sličnima, nimalo nas glava ne boli. Možda će im to olakšati oči. — Kad ne bi bilo prekasno!

Župnik — narednik — biskup. Kako javlja „Nova Reforma“ imenovan je župnik de Lobella, sada narednik u francuskoj vojsci, od pape za biskupa u Gapu. Kako je poznato u Francuskoj moraju svi svećenici ići pod oružje i u rat, kao ostali ljudi, pa je ta sreća zapala i župnika de Lobella, koji je elo od narednika postao najednom (valjda za junačko držanje proti neprijatelju!) biskup. Novi je biskup poslao svojim dijecezanim prvo pastirsko pismo, iz strijeljačkoga jarka, naglasujući, da rado i ves-ijem ispunjava svoju vojničku dužnost, koja je u ovim časovima najveća i najvažnija dužnost za svakoga pravoga patriotu. (Za biskupa valjda — najsvetija!) Novi će biskup ostati u vojničtvu, dok mu vojnička uprava obzirom na njegovo dostojanstvo ne dađe dopust, da uzomgne preuzeti vodstvo svoje biskupije u Gapu.

Dokinuti dopusti u talijanskoj vojsci. Prema izjavi talijanskog ministra rata, ne će se odsele unaprijed podijeljivati vojnicima dopuste za gospodarske radnje, već će se za to uporabljati ratne zarobljenike.

Dobra hrana u boljim vremenima. Iz Virovitice (Hrvatska) javljaju sljedeći zanimivi slučaj, koji je ujedno i vrlo žalostom gdje se radi o sirotinji, pogotovo u ovim teškim vremenima: Sirotu udova Nemet iz virovitičkih vinograda prodala je nedavno svoju kravu za 990 kruna i utrak u banknotama spremila u slaminjaču svoga kreveta. Ovih dana čistila je sobu i iznijela slaminjaču na zračenje, zaboravivši, da je u njoj spremljen novac za prodanu kravu, pa u času, kad je bila drugdje poslom zabavljena, došla je junica i počela zadovoljno čupati slamu iz slaminjače. U to nadočula

vlasnica dosjeti se jadu, jer je opazila, da je junica sa slamom pojedla i novce od prodane krave, pa siroti nije preostalo drugo nego plać, da okaje svoju zaboravnost i nepažljivost.

Zadnje vijesti.

Njemački odgovor Americi gotov.

Berlin, 28. (D. u.) „Berliner Tagblatt“ doznaje, da je njemački odgovor na američku notu u glavnim crtama već dovršen. Drži se, da će biti odgovor predan u Washingtonu u prvjoj polovici budućeg tjedna.

Ako naručite, i to odmah:

1 sreću austrijskog crvenog križa
1 sreću ugarskog crvenog križa
1 sreću budimpeštanske bazilike
1 dobitni list 3 po sto zem. srećaka iz g. 1880.
1 dobitni list 4 po sto ug. hip. srećaka iz g. 1884.

12 vučenja svake godine, glavni dobitnici 630.000 kruna.

Dobijete pravo do igranja na dobitke jedne turske srećke u iznosu do

4.000 franaka posve badava!

1 turska srećka 58 mjesečnih obroka po kruna 6.
1 3 po sto srećka austr. zem. kreditnog zavoda iz g. 1889. 50 mjesečnih obroka po kruna 7.50.
1 srećka austr. crvenog križa. 42 mjes. obroka K 2.
2 srećke 42 mj. obroka po K 3-90. 3 srećke 42 mjes. obroka po K 5.75.

Polanje obavijesti u KREDITNOM i ESKOMPTNOM DRUŠTVU u PULI

:: :: :: Trg Custozia broj 45. :: :: 25

Cafe Tegetthoff

Najveća kavana u Puli. Ima na raspolaganje veliki broj austro-ugarskih, njemačkih i švicarskih novina, u hrvatskom, češkom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Točna poslužba : 5 hiljada :. Veliki novouređeni salon.

Ja mnogobrojni posjet preporuča se vlasnik.

POZIV.

XIV. glavnu redovitu skupštinu „Malološinskog društva za štednju i zajmove r. z. na neograničeno jamčenje“, koja će se održavati dne **14. svibnja 1916.** u 6 sati poslije podne u dvorani „Hrvatske čitaonice“.

DNEVNI RED:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
 2. Izvješće upravnog i nadzornog odbora.
 3. Čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1915.
 4. Izbor jednog člana upravnog odbora.
 5. Slučajni predlozi.
- Računski zaključak stoji zadugarima na uvid u pisarni društva.

MALI LOŠINJ, dne 25. travnja 1916.

26

Odbor.

HRVATI

Zahitijevajte u svim kavanama :. „HRVATSKI LIST“ .:

Sjećajte se Crvenog križa!

Trgovina muzikalijska i glazbala

FAUSTO CELLA

PULA. Via Barbacani 5. PULA.

Veliki izbor glasovira prvovrsnih tvrtka.

gusala, mandolina, gitara, gramofona itd.

Prodaju se sva glazbala za

čitav tamburaški zbor

Trgovina preporuča najbolje crjevne i kovinske žice za sva glazbala i najnovije gramofonske ploče.

B. BUDISAVLJEVIĆ.

Na ličkoj stepi.

— A ma gle, kakav si ti to gospodin? Pitaš za garista, pitaš za humke one izvan sela, — oštrije će stari, izdižući crven-kapu gore k tjemenu — kanda ni čemu ne znaš pravoga glasa. Čujde! Dok je bio u Gospiću pusti obrstar, dok je u nas vladalo carstvo i zapovjednik carsko zlato, naopaki svijet bojao se sablje i njezine vlasti. Pa još kad nikla kraj nekoliko sela ona neogrđana grobljica gorskomu svatu i njegovu zanatu, onakovi humci, — nastao bio mir i red, jest vjere mi. A otkad došla nova prava, niko nikomu ni tamo se dalje, a već se opet uzobijestio kršteni nekrestanjak, pa žari i pali, krade i odgoni svakom prilikom. Ne ima ti, gospodine, na tromeđi našoj ništa od te paurije, goni je s milim Bogom do vruga . . . mutnim gledom a boljahnim glasom pritvrđuje stari Likota.

Vitje podžupan, da tu nije puta, razbijati naprećac maglu u glavi krajiškoga starovjerca, nekmoji mu razlagati, kolika je zla i nereda na tromeđi od zemana bilo; što li nose nove pravice i što je ta stara nauja, već okrene boljom domišli ovako: „A nui, pa dođri su vam i ovi dašnji glavari kod općine, ako i ne pašu sablje, je l' de?“

— Jesu, baka, — oglaš se starkelja — jer su do neki dan služili pod musketom; ali, moj junače, gdje je bila kumpanija i carski kapetan, tu se danas glasi općina, a mjesto kapetana zapovijeda bivši njegov kapura! ili veljuba, — za brza stari pa će u dušak: a dok lepunu ovi stari na onaj svijet, obladati će opet njihovi mladji, ovi pisarčići, što po nekadanjoj kapetanovoj kancelariji buhe beru i marvene pašuse pišu. Sve na gore, sve na gore, zadajem ti vjeru, — završi starac i dovikne podžupanu: srećno! — pa okrene desnim putem k staroj svojoj kući stavi grančicu.

Uto se kola poprimaknu vrhu, a iza okuci promijele narijetko i razdaleko prve kućice sela. Ustave se kola te podžupan sjedne, a u taj mah na mali pušketom pred njima jasnno pukne puška. Kad onamo pogledati, čobančić od desetak dvanaest godina, u mrku haljineu, a s deblinom oko pasa polpašajem, gadja u liksan, to jest u onu novu ploču, na kojoj je ispod kažiprsta ime sela upisano. Dok spazio putnike, naglim skokom zagrabio pastir u ljekar, pustivši na plandištu ovce. Ispred kuća dosta iskrivljenih ili supljih krovova, neogrđjene za perad mlake, i djubrenici; žene dreže na pragu, a djeca čuće pa se zamrljana, zabljana igraju. Odjure kola dalje, a uzme se hvatati mrak, prednja je puta još dobralno bilo prevalliti. Te tako naš podžupan kao i jučer prekasno prispje u sjedište kotara, da niko za njegov

dolazak znao nije. A sutra rano podje u ured kotarske oblasti, gdje je s mladim upraviteljem imao duža i ozbiljna posla, prije i poslije podneva do mrke noći.

Kad se je s dužga putovanja vratio kući, nadje podžupan dosta mnogo pisama na stolu, a među njima i jedno povelika oblika, čisto, čitko ispisana omota i s četiri dometka „i. t. d.“ Bilo je to pismo česlitoga općinskoga načelnika Maniša. Opsežno razlaže u njem velmožnom gospodinu, što je za one zlosrećne napise na novčanim kesicama saznao od blagajnika Stanisa, pa ga tvrdo uvjerava, da će se činovništvo njegovoj ruci povjerene občine odsele zapasati pravom ustavnom svijesti, te svakad službovati na zadovoljstvo visokih poglavara, služeći se po zakonitoj dužnosti novim, pravim uredovnim jezikom.

Samo je pismo, ponegdje i starijim pravopisom pisano, završio starac Maniša ipak ovako: „Im Übrigen habe ich die Ehre, in tiefster Hochverehrung ersterband, hiemitt zu verharren Euer Hoch-, Wohl- und Edelgehoren gehorsamster Diener

Maniša N.

pens. Forstwart, Gemeindevorsteher“.

(Konac.)